

Täysistunto

Tiistai 13.2.2018 klo 14.02—16.38

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 190/2017 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Esittelemään tulee ministeri Häkkänen. — Olkaa hyvä.

Keskustelu

14.17 Oikeusministeri Antti Häkkänen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Vuonna 2016 Suomen käräjäoikeuksissa ratkaistiin yhteensä noin 346 000 summaarista riita-asiaa. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että nämä summaariset riita-asiat, käytännössä siis velkomusasiat, keskitetään käsiteltäväksi yhdeksään käräjäoikeuteen. Tällä hetkellä näitä asioita käsittelevät kaikki käräjäoikeudet Suomessa. Esityksen mukaan summaariset asiat keskitettäisiin Ahvenanmaan, Helsingin, Itä-Uudenmaan, Kymenlaakson, Lapin, Oulun, Pirkanmaan, Pohjanmaan ja Varsinais-Suomen käräjäoikeuksiin.

Keskittämällä nopeutettaisiin ja tehostettaisiin summaaristen riita-asioiden käsittelyä. Kun summaarisia riita-asioita käsitteleviä käräjäoikeuksia olisi vähemmän, asioiden käsittelykäytännöissä ja käsittelyajoissa olevat erot pienenisivät ja toiminta yhdenmukaistuisi nykyisestä. Käsittelyn keskittäminen myös edistäisi henkilöstön osaamisen kertymistä. Keskittäminen lisäisi sekä velallisten että velkojien yhdenvertaisuutta ja oikeusturvan saatavuutta Suomessa.

On kysytty, miksi ei summaaristen riita-asioiden käsittelyä siirretä ulosottoon. Tämä johtuu siitä, että velkomusasian käsittelyn siirtämisen täytäntöönpanoviranomaiselle on arvioitu heikentävän velallisen oikeusturvaa. Lisäksi kuluttajasopimuksiin viran puolesta sovellettava pakottava lainsäädäntö puoltaa asioiden käsittelyn jatkamista tuomioistuimissa. Keskittämisellä voidaan tehostaa toimintaa ilman, että oikeusturva vaarantuu.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lisättäväksi sähköisten menettelyjen käyttöä summaarisissa riita-asioissa. Muut kuin omassa asiassaan toimivat luonnolliset henkilöt — eli oikeushenkilöt, elinkeinonharjoittajat, ammattimaista perintätoimintaa harjoittavat luonnolliset henkilöt ja oikeudenkäyntiasiamiehet ja -avustajat — olisivat velvollisia toimittamaan summaarisen riita-asian haastehakemukset käräjäoikeuden tietojärjestelmään käyttäen oikeushallinnon tietojärjestelmäyhteyttä tai verkkopohjaista asiointiliittymää.

Ehdotukset vähentävät oikeushallinnon menoja arviolta 800 000 eurolla. Muutoksilla sopeutetaan tuomioistuinten toimintaa vastaamaan valtiontalouden kehyksiin jo sisältyviä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2018 vp

tuomioistuinten toimintamenojen selkeitä säästöjä. Uudistus liittyy viime vuonna hyväksyttyyn käräjäoikeusverkoston uudistumiseen. — Kiitos.

14.20 Ville Tavio ps: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys vaikuttaa lähtökohtaisesti ihan hyvältä, koska siinä paneudutaan juuri perussuomalaistenkin ajamaan digitalisaatioon, digiloikkaan eri hallinnonaloilla, eri viranomaisissa, ja varsinkin siitä saatavat säästöt ovat tässäkin keskiössä.

On hyvä, että summaaristen riita-asioiden käsittelyä pyritään nopeuttamaan. Perussuomalaisten näkökulmasta sen säästön lisäksi olisi tärkeää, että saadaan nimenomaan käräjäoikeuksien resursseja käsittelemään niitä vaativampia riita-asioita, niiden oikein pää-, ydintehävää, jota varten ne ovat ensisijaisesti olemassakin. Haluaisin ministeriltä vielä tiedustellakin, huomioitko näitä perussuomalaisten vaatimuksia, että juuri näihin vaikeimpiin asioihin saadaan suunnattua resursseja ja lisättyä oikeusvarmuutta ja vaikutettua siihen, että ratkaisut tulevat ennen kaikkea kohtuullisessa ajassa, eli oikeudenkäynnin keskeeseen. Eli ei kai tässä ole tarkoitus vain säästää ja nipistää oikeuslaitoksesta ilman, että saadaan lisää resursseja sinne itse oikeuslaitoksen toimintaan?

14.22 Kari Tolvanen kok: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin haluan kiittää arvoisaa ministeriä jälleen kerran hyvästä työstä. Tämä esitys on pitkään odotettu ja erinomainen. Se on tosiasia, että keskittäminen tällaisissa summaarisissa asioissa on kaiken a ja o. Työntekijät tottuvat tekemään sitä tiettyä työtä, he osaavat sen paremmin, ja samalla se on tasapuolista kaikille osapuolille. Tulee säästöjä, se on aivan selvä.

Mutta myös digitalisaatio on tässä kaiken a ja o, koska nämä jos mitkä ovat sellaisia asioita, että ne pystytään helposti käsittelemään verkossa eivätkä edes vaadi kenenkään paikalle menoa, ja näinhän sen pitää nykypäivänä olla. Etäisyydet vähenevät tällä tavalla minimaalisiksi. Nämä ovat loistavia uudistuksia.

Siitä voidaan olla monta mieltä, että aikoinaan tämä päätettiin säilyttää kuitenkin käräjäoikeuksissa niin, että ulosottoviranomaiset eivät tätä ole hoitaneet, kuten Ruotsissa tekevät. Tiedän, että siinä on tiettyjä kansainvälisiä haasteita, mutta tämä päätös on tehty, ja tämä on paras mahdollinen ratkaisu ja hallituksen esitys tässä tilanteessa.

Kysyisinkin arvoisalta oikeusministeriltä, kun kokemuksesta valtionhallinnon puolella nämä tietojärjestelmät tuppaavat viivästymään — surullisia esimerkkejä on monia — miten on näissä summaarisissa asioissa, ovatko näissä tietojärjestelmät timmissä kunnossa sinä päivänä, kun tätä summaarista menettelyä aletaan keskittää.

14.23 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Sipilän hallitukselta tämä summaaristen, yksinkertaisten riita-asioiden siirtäminen keskitettyihin yksikköihin ja sitä kautta käsittelyn keventäminen on hyvin järkevä uudistus ja osa laajempaa sääntelyn sujuvoittamista ja tarpeettoman byrokratian vähentämistä. Itse juristina näen, että tässä on myös kysymys siitä, että oikeuslaitoksenkin rajallisia voimavaroja käytetään juuri niihin vaikeimpiin juttuihin eikä näihin hyvin yksinkertaisiin asioihin, missä tietyllä tapaa käräjäoikeushan toimii vähän niin kuin postilaatikkona, kun kuitenkin se todellinen velkominen lähtee sitten sieltä ulosotosta liikkeelle.

Mutta edellisen puhujan, edustaja Tolvasen, tavoin vähän ihmettelen ja haluaisin ehkä vielä ministeriltä kuulla siitä, miksi me emme suoraan voineet Suomessakin mennä siihen tilanteeseen, joka on käytössä osassa maita, varsinkin naapurissamme Ruotsissa ja saama-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2018 vp

ni tiedon mukaan myös Itävallassa, että suoraan ulosottoon voisi saattaa tällaiset selvät, yksinkertaiset, summaariset riita-asiat. Miksi edelleen päädyttiin hallituksessa siihen, että nyt halutaan käräjäoikeusvaihe tässä kuitenkin pitää mukana? Siitä olisi ihan mukava hieman kuulla sitä pohdintaa, mikä taustalla on.

Arvoisa puhemies! Kun käsitellään näitä summaarisia riita-asioita, niin semmoinen laajempi yhteiskunnallinen ilmiö, joka siellä taustalla on ja joka on ehkä tässäkin kohtaa syytä ottaa esille, on se, että suomalaiset ovat entistä velkaantuneempia. Nämähän ovat käytännössä melkein kaikki velkomuskanteita. Siellä on monenlaista tavaraa niistä kuuluisista pikavipeistä kännykkälaskuihin. Tietysti tämä velkaantumisongelma on sellainen, jolle jotakin meidän pitäisi pystyä ihan aikuisten oikeasti tekemään. Siinäkin Sipilän hallitus on käsittäkseni ryhtynyt toimiin, ja olisi ihan mukava kuulla oikeusministeriltä siitäkkin, mitä ylivelkaantuneiden aseman helpottamiseksi vielä tällä kaudella aiotaan tehdä.

14.25 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! On erinomaista, että nyt näiden riidattomien velkomusasioiden, näiden summaaristen asioiden, käsittelyä keskitetään. Tällä tavalla osaaminen keskittyy, käsittely nopeutuu ja siitä saadaan monenlaisia hyötyjä. Mutta kyllä tässä yhdyn ihmettelyihin ja sanoisin myös, että ehkä tämä uudistus jäi vähän kesken ja olisi kannattanut olla rohkea tässä ja edetä suoraan siihen, että ulosottomenettelyn kautta olisi näitä täysin riidattomia asioita voitu selvittää. Jos jäi semmoinen olo, että siihen käräjäoikeusmenettelyä tarvittaisiin, niin olisi vaikka voitu joku valitusmenettely siihen mahdollisuutena jättää.

Hieman tämä jää nyt kesken. Enemmän tehoja olisi saatu, jos olisi suoraan lisätty ulosottomiehen valtuuksia, ja nämä selvät asiat olisivat menneet sitä kautta. Niitä on kuitenkin aika paljon, niin kuin todettiin, yli 340 000. — Kiitoksia.

14.26 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Aivan samalla tavalla kuin edellä puheenvuoron käyttäneet edustajat itsekkin ajattelien pohjimmitani niin, että olisi ollut varmasti fiksumpi toimia kuten vuoden 2014 syksyllä ne selvitysmiehet esittivät, jotka selvittivät tätä summaaristen kysymystä, että keskitetään nämä ensi sijassa ulosottoviranomaiselle, jolloin, jos ajatellaan vaikka kahdenkymppin tai viidenkymppin pientä laskua, olisi yksi viranomainen, joka semmoista käsittelee, ei enää käräjäoikeus ja sitten ulosottoviranomainen. Tämä olisi luonut tehokkuutta, joka olisi viime kädessä tullut myös velallisten hyväksi kustannusten pienentymisenä, ja näinhän, jos sen oikein muistan, Ruotsissa ja Itävallassa taitaa olla tämä järjestetty.

Toissijaisesti he esittivät, että jos ei tätä toteuteta, niin sitten keskitetään muutamaan käräjäoikeuteen, ja nyt ollaan etenemässä tätä tietä. Ymmärrän kuitenkin hyvin oikeastaan nekin perusteet, joita täällä ministerikin esittelypuheenvuorossaan kertoi, että siellä on oikeusturvaan liittyviä seikkoja, joita halutaan varmistaa, mutta olisin toki nähnyt, että olisi ollut parempi, että olisi vähän pitemmälle vielä selvitetty, voitaisiinko nämä mahdolliset ongelmat jotenkin taklata. Onhan niinkin, että jos tällainen summaarinen menettely siirrettäisiin ulosottoviranomaiselle, niin joka tilanteessa se menettely tulisi tiedoksi asianosaiselle velalliselle, ja silloin hän voisi riitauttaa, ja se riitautettu nousisi sitten taas käräjäoikeuskäsittelyyn.

Mutta niin tai näin, nyt ollaan päädytty tähän, ja tämä on kuitenkin nykytilaan selvä parannus ja hyvä esitys, ja tälle kyllä tässä tilanteessa täysi tuki.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2018 vp

14.28 Anna-Maja Henriksson r: Arvoisa puhemies, värderade talman! Minäkin yhdyin niihin edustajiin, jotka kyselevät nyt sen perään, mihin selvitysmiesraportin tehneitten selvitysmiesten ehdotus hukkui tässä matkan varrella. Voi olla, että tämä onnistuu nyt näin, mutta samalla tässä on kyllä monta kysymystä, mihinkä pitäisi vielä saada vastauksia: Mitkä ovat ne suuret hyödyt tästä uudistuksesta, kun mennään siihen järjestelmään, että yhdeksän 20:stä käräjäoikeudesta tulevaisuudessa käsittelee näitä yksinkertaisia velkomusasioita? Mitä tulee tapahtumaan esimerkiksi tuomioistuinharjoittelulle? Tämän päivän tuomioistuinharjoittelussa juuri näitten tapausten käsitteleminen on ollut aika tärkeätä tulevien notaarien, tulevien tuomareitten kannalta. Miten tässä tulee käymään? Ja käytännössä näitä asioita ovat hoitaneet hyvin paljon myös kansliatoimihenkilöt. Tullaanko tähän lisäämään resursseja, vai millä tavalla se käytännössä tullaan hoitamaan näissä yhdeksässä tuomioistuimessa? Ja sitten vielä kysymys siitä — jos tällainen velkomusasia riitautetaan — mihin käräjäoikeuteen se lähetetään: mikä on se käräjäoikeus, joka sen hoitaa loppuun asti? Olisi hyvä saada ministeriltä vastaus siihenkin kysymykseen.

Sitten ihan eri asia, kun meillä ministeri on nyt paikalla: Sakon muuntorangaistus oli sellainen asia, josta viime hallituskaudella oli paljon keskustelua. Itse toin tänne saliin esityksen, jonka myös eduskunta hyväksyi viime hallituskauden aikana. Ensimmäisiä toimenpiteitä tämän hallituksen oikeusministeriltä oli vetää se kokonaan pois. Nyt olen lukenut jostain, että uusi oikeusministeri on taas miettimässä, että pitäisi tehdä asialle jotain. Siksi kysyn: miksi ylipäänsä veditte sen esityksen pois, joka oli jo kertaalleen tässä eduskunnassa hyväksytty?

14.30 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Minä nyt puutun näihin summaarisiin perintäasioihin. Nythän on niin, että kun henkilöltä menee perintään esimerkiksi sairaalassa käynti tai laboratoriossa käynti eli kysymyksessä on noin 40 euron suuruinen maksu, niin sehän on summaarinen maksu, joka on maksettava, ja ellei sitä makseta, käytäntö on tänä päivänä se, että se menee ensin perintätoimistolle ja jos ei sitä perintätoimistonkaan kautta saada, niin sitten se viedään oikeuteen ja siitä tulee lisäkustannuksia ennen kuin se sitten siirretään voudin perittäväksi. Eli se 40 euron perintä kasvaa helposti liki 300 euron perinnäksi. Onko oikeus ja kohtuus näissä summaarisissa perintäasioissa, jotka ovat sellaisia asioita, joihin ihmisten on pakko mennä, kuten lääkäriin, mutta ei ole rahaa maksaa, että heidän taakkaansa lisätään kierrättämällä tämä maksu vielä käräjäoikeuden kautta, koska käräjäoikeus lisää siihen omat kustannuksensa päälle, ja se tulee eittämättä tietenkin velallisen maksettavaksi? Sehän on oikein, että velallinen maksaa sen, minkä on ottanut, mutta kohtuus kaikessa olisi hyvä. Eli lähinnä näitten summaaristen perintäasioiden käsittely: Onko se sitten niin, että se menee suoraan sieltä voudin perittäväksi, vai onko sitten niin, että pitäisi kenties keskustella ihmisen kanssa ja ottaa siinä myöskin sosiaalipuoli huomioon? Meillä on sote tulossa, missä voitaisiin huomioida tällaisetkin asiat, jotta emme panisi ihmisten elämää täysin sekaisin. On nimittäin huomioitava, arvoisa ministeri, se, että silloin kun sitä rahaa ei ole, niin siellä kunnassa ne sosiaalimenot pakkaavat kasvamaan toisesta päästä.

14.32 Mats Löfström r: Värderade fru talman! Propositionen innebär en centralisering och en ökad digitalisering av handläggningen av summariska ärenden och tvistemål. Centralisering är alltid problematiskt för de enheter som förlorar uppgifter, eftersom arbetsupp-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2018 vp

gifterna med de summariska tvistemålen har varit viktiga för en tingsrätts helhet. Det är också viktigt att de tingsrätter dit de centraliseras har tillräckliga resurser.

Beredningen av propositionen föregicks av ett betänkande från en av justitieministeriet tillsatt arbetsgrupp. I gruppen lämnade bland annat inkassoföretagens representant avvikande åsikt på grund av att de summariska ärendena skulle centraliseras till Tavastehus från Åbo. Det har dock regeringen inte gått in för, vilket är positivt. Ifall ärendena hade centraliserats från Åbo till Tavastehus hade det nämligen också inneburit stora problem för handläggningen av svenskspråkiga ärenden i Egentliga Finland och Åboland. Egentliga Finlands tingsrätt fungerar på två språk medan Egentliga Tavastlands tingsrätt bara fungerar på ett språk. Centraliseringen hade därför riskerat att kraftigt försämra servicen på svenska för de svenskspråkiga i Åboland.

Arvoisa puhemies! Haluan kiittää oikeusministeri Antti Häkkästä ja entistä oikeusministeriä Jari Lindströmiä siitä, että olette huomioineet täällä täysistuntosalissa aiemmissa keskusteluissa esiin nostamamme huolet. Tämä ehdotus turvaa jatkossakin palvelujen saatavuuden ruotsin kielellä summaarisissa asioissa, ja se on erittäin olennaista. On myös hyvin tärkeää, että Varsinais-Suomen kärjäoikeus Turussa saa jatkossakin vastata asioistaan.

Ahvenanmaan kärjäoikeudelle on lisäksi hyvin merkityksellistä, että summaarisia asioita jatkossakin käsitellään Ahvenanmaalla. Myös oikeusministeriön työryhmä ehdotti, että asiat jäisivät Ahvenanmaalle. On kuitenkin olennaista täällä eduskunnassakin alleviivata, miten painavasta asiasta on kyse. Ahvenanmaan kärjäoikeus on pieni yksikkö, ja summaariset asiat ovat tärkeitä kärjäoikeuden asioiden kokonaisvolyymin kannalta.

14.35 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa rouva puhemies! Tätä esitystä on moni kiitellyt, mutta toisaalta on tullut esille myös paljon selvitettäviä asioita ja kysymyksiä, jotka ovat heränneet. Itseänikin kiinnostaa erityisesti vähävaraisten, ylivelkaantuneitten ihmisten kannalta se, mitä se merkitsee heidän oikeusturvalleen, kun perintä meneekin kärjäoikeuksille eikä ulosottoviranomaisten kautta, kuten selvitysmies on esittänyt, ja toisaalta se, voisiko olla myös joku vastaantulo näitten ylivelkaantuneitten ihmisten ahdinkoon. Taus-tallahan on myös se, että kärjäoikeusverkostoa on harvennettu rankasti, joten senkin vaikutukset tähän esitykseen on hyvä käsittelyssä ottaa huomioon.

Monia asioitahan siirretään digitaalisesti hoidettavaksi, mikä toki on nykyaikana järkevää ja tehokasta, mutta haluaisin ministeriltä tiedustella, millä tavalla nykyiset järjestelmät toimivat tämän uudistukseen suhteen. Onko nyt riittävästi tehty uudistuksia järjestelmiin vai tarvitaanko vielä joitakin tietojärjestelmäuudistuksia?

14.36 Katja Hänninen vas: Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa ministeri, yhdyn näihin edustajien kommentteihin monilta osin ja tiedustelin myös itse, onko tällä vaalikaudella vielä tulossa hallituksen esitystä ylivelkaantuneiden aseman parantamiseksi. Toisaalta tietysti myös digitalisaatio ja sähköiseen menettelyyn siirtyminen kiinnostavat, koska meillä on tässä maassa vielä paljon laajoja alueita, joilla nämä digitaaliset yhteydet eivät kunnolla toimi. Kuinka paljon tähän ollaan nyt sitten suunniteltu käytettävän resursseja?

Tietysti se kiinnostaa, miten nämä 800 000 euron säästötavoitteet kohdistuvat ja miten ollaan tähän laskelmaan päädytty.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2018 vp

Toivomme tietysti varmaan kaikki tässä salissa, että nämä tämmöiset riidattomat summaariset asiat voidaan käsitellä tehokkaasti, vaivattomasti ja kansalaisten oikeusturva taa-ten.

Puhemies Paula Risikko: Ministeri Häkkänen, 3 minuuttia.

14.37 Oikeusministeri Antti Häkkänen: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tästä laajem-
masta ongelmakuvasta: Suomessa kansalaiset velkaantuvat tällä hetkellä aika huolestutta-
vaakin vauhtia kotitalouksien osalta, yksittäiset ihmiset. On yhä enemmän merkintöjä
maksuhäiriöistä ja yhä enemmän ulosoton asiakkaita. Tämä tietysti edellyttää sitä, että näi-
tä prosesseja pitää nopeuttaa mutta ennen kaikkea pistää panoksia ennaltaehkäiseviin pal-
veluihin. Varmasti pitäisi luoda paljon enemmän painopistettä jo sinne kouluvaiheeseen.
Oman taloudellisen itsenäisyyden ja taloudellisen osaamisen lisäämiseksi pitäisi varmasti
luoda kykyä välttää sitten tulevana vuosina velkaantumista. Myös velkaneuvonnan resurs-
seja olen vienyt eteenpäin, ja niitä lisätään nyt sitten ihan tässä lähiaikoina.

Aika moni kysyi, pitäisikö siirtää ulosottoviranomaisen piiriin tämä. EU-maista tämä on
käytössä vain Ruotsissa tällä hetkellä, ja me seuraamme tiiviisti, miten Ruotsin käytännöt
muodostuvat. Mutta siinä on nähty oikeusturvaongelmaa sen takia, että päätöksen tekevä
viranomainen olisi silloin sama kuin täytäntöönpanon käynnistävä viranomainen, ja näissä
on vähän tällaisia oikeusvaltion kannalta ongelmallisia periaatteita, jos sama henkilö tosi-
asiallisesti pääsee vaikuttamaan siihen täytäntöönpanoon — ensin tekee ratkaisun ja sitten
täytäntöönpanee. Lähtökohtaisesti näitä lainkäyttöviranomaisten toimivaltuuksia ei tulisi
niin rakentaa, että ne ovat samoissa käsissä, vaan eri käsissä, jotta pystytään valvomaan,
onko toimittu asianmukaisesti. Näissä tapauksissa tietysti, kun on kyse pienistä summista,
tekisi mieli sanoa, että houkutus olisi siihen, että siirretään ne samoihin käsiin. Se olisi te-
hokkaampaa, mutta kyse on kuitenkin oikeudellisesta ratkaisusta, ja silloin pitää olla aika
tarkkanakin siinä, että näiden pitää olla eri käsissä. Mutta tulevana vuosina pitää tätä nyt
tarkkailla, ja jos tähän löytyy mekanismeja, joilla voidaan toteuttaa tehokas toiminta ja oi-
keusturva samoissa käsissä, silloin voidaan uudistusta viedä eteenpäin, mutta nyt tämä on
tuomioistuimissa sen takia, että keskittämällä toimintoja ja ottamalla sähköiset menettelyt
käyttöön saadaan tehostettua toimintaa mutta turvattua myös oikeusturva jokaiselle kansa-
laiselle siinä hyvin, hyvin ikävässä tilanteessa.

Sitten kielikysymyksestä: Nimenomaan ruotsin kieltä puolustaakseni keskitin Turkuun
nämä toiminnot. Tässähän siis muutettiin esitystä, kuten varmaan asiaa seuranneet ovat
huomanneet, syksyn aikana. Halusin sen nimenomaan tehdä osittain myös kieliperusteel-
la. Turussa on tietysti osaamistakin enemmän, mutta myös kieliperuste oli tässä keskeinen.

Näistä hyödyistä vielä lyhyesti: Toiminnalliset hyödyt ovat isot, kun voidaan osaamista
keskittää ja tehostaa. Toisaalta taas saadaan yhdenmukaisia ratkaisuja kansalaisille laajem-
min eri puolilla Suomea. Ja kolmantena myös taloudelliset säästöt ovat yksi tekijä tässä.
Eliikkä useita eri hyötyjä tulee. — Kiitos.

14.40 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille hyvin pohdi-
tusta vastauksesta. Tosiaan kohtuullinen velka ja riidattomuus olisivat olleet semmoisia
porkkanoita kyllä ikään kuin laajentaa tätä ehkä joillekin summarajauksella, jotta olisi saa-
tu kokemusta. Yllättävää tietysti oli tämä, että vain Ruotsissa on tällainen malli, mutta se

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2018 vp

kertoo kyllä ruotsalaisten innovatiivisuudesta enemmän kuin siitä, että tämä asia olisi huono.

Kyllä tosiaan toivon, että hyvin pikaisessa seurannassa voitaisiin tähän asiaan palata. En pidä sitä kenenkään oikeusturvan kannalta ongelmallisena, jos viidenkymppin velka nopeasti hoidetaan alta pois, kun se on täysin riidaton, eikä kenenkään elämä siitä kyllä pysähdy.

14.41 Anna-Maja Henriksson r: Värderade talman! Jag vill också för egen del tacka för att ministern gick in för att det blev tingsrätten i Åbo som får handlägga ärenden som har att göra med Åland. Det var ett mycket bra beslut och det är vi tacksamma för.

Elikkä edelleen kiitokset siitä, että ministeri päätyi siihen ratkaisuun, että Turun kärjäoikeudessa käsitellään myös ruotsinkielisiä asioita, jotka koskettavat jonkun verran myös Ahvenanmaata ja muita ruotsinkielisiä paikkakuntia. Sen lisäksi on Pohjanmaan kärjäoikeus tässä mukana. Nämä ovat hyviä ratkaisuja, kiitokset siitä.

Mutta edelleen haluaisin kuulla ministerin näkemyksen siitä, millä tavalla nyt tuomioistuinharjoittelua tullaan kehittämään, koska nyt me saamme erilaisia kärjäoikeuksia: me saamme kärjäoikeuksia, joissa käsitellään summaarisia asioita, ja me saamme kärjäoikeuksia, joissa näitä ei ole. Mitä tämä tulee tarkoittamaan sille tuomioistuinharjoittelulle? Me haluamme hyviä tuomareita tulevaisuudessa ja päteviä tuomareita, niin suomenkielisiä kuin ruotsinkielisiä, mieluiten kaksikielisiä. Sen tähden tämä on kysymys, johonka myös pitää olla vastaus: millä tavalla kehitämme tuomioistuinharjoittelua?

Sitten vielä, arvoisa puhemies, palaan muuntorangaistuskysymykseen nyt, kun kerran ministeri on tässä salissa. Edellisellä kaudella sain monta kertaa vastata, kun kokoomuksen edustajat olivat hyvin aktiivisia tämän muuntorangaistuksen suhteen. Sitten tehtiin esitys, jossa itse olin hyvin keskeisessä roolissa, ja saatiin myös rahat edellisessä hallituksessa sille esitykselle. Nyt olen lukenut muun muassa Hämeen Sanomista, että ministeri on itse sanonut, että hän miettii nyt, millä tavalla me saisimme tämän sakon muuntorangaistuksen järjestettyä. No, yksinkertainen vastaus on se, että otetaan takaisin se, mitä tämä hallitus ensi töikseen perui, elikkä se lakipaketti on jo olemassa, ja rahat olivat edellisellä kaudella. Miksi näin ei tehdä?

14.43 Eero Lehti kok: Arvoisa rouva puhemies! Olisin ministeriltä kysynyt, voitaisiinko ajatella niin kuin ymmärsin tämän, että on kaksi eri viranomaista, toinen määrää ja toinen panee toimeksi, että jos asianosainen velallinen suostuu siihen, asia käsitellään suoraan ulosotossa, jolloin näitä kustannuksia myös häneltä säästyy — siis hän luopuu siitä oikeudesta, että asian käsittelee joku toinen viranomainen, koska viime kädessä se velallinen maksaa kuitenkin sen koko prosessin kustannukset. Jos on pieni summa, niin se prosessin kustannus voi olla moninkertainen suhteessa siihen, mistä summasta on kysymys. Kun ajattelee kansantalouden kannalta, niin tässä kaikki osapuolet, jotka tekevät tätä työtä, helposti tekevät turhaa työtä, koska mitään kansantaloudellista tuottoa tässä ei sinänsä synny. Tässä syntyy työllisyyttä mutta ei tuottoa.

Puhemies Paula Risikko: Vielä ministerille vastaus, paikalta 2 minuuttia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2018 vp

14.44 Oikeusministeri Antti Häkkinen: Arvoisa puhemies! Sakon muuntorangaistus tosiaan poistettiin kymmenisen vuotta sitten. Sen jälkeen on tunnustettu ja tiedostettu ne ongelmat, mitä on alkanut aiheutumaan, eli sinänsä käyttäytymistä, josta tiedetään, että laissa on porsaanreikä, josta voi käytännössä tietyllä tavalla toimimalla jäädä ilman rangaistusta. Tämä on ongelma, johon viime vaalikaudellakin tartuttiin. Ennen minun ministeriurani aikaa tehtiin päätös, jossa tätä asiaa ei viety eteenpäin resurssien puolella. Nyt olen käynnistänyt ministeriössä uudestaan tämän valmistelun, jolla etsitään nyt mahdollisimman kustannustehokkaita ja edullisia ratkaisuja siihen, että jonkinlainen rangaistus tulee myös niille, jotka esimerkiksi toistuvasti tekevät näpistyksiä tai varkauksia tuolta myymälöistä. Tässä on valmistelu käynnissä, mutta kevään aikana nyt katsotaan, mihin siinä sitten päädytään. Kyse on osin resursseista, osin tarkoituksenmukaisesta rangaistuspolitiikasta kokonaisuutena.

Käräjäoikeuksien resursseja pystytään tällä keskittämään juuri niihin olennaisiin kysymyksiin, joihin käräjäoikeuksien oikeudellinen harkinta on itse asiassa tehtykin, eli nyt, kun otetaan sähköisiä menettelytapoja käyttöön, säästyy resursseja, voidaan kiinnittää huomiota siihen, että käräjäoikeudet pystyvät niihin vaikeimpiin tapauksiin käyttämään yhä enemmän resursseja ja keskittymiskapasiteettia.

Tietojärjestelmien tilanteesta kysyttiin kanssa useampaan kertaan. Oikeuden hallinnonalalla, niin kuin muillakin hallinnonaloilla, on ollut omia haasteita tietojärjestelmien kanssa, mutta tämän suhteen on virkamieskuntakin hieman luottavaisempi kuin ehkä joidenkin toisten hankkeiden osalta on oltu.

Tuomioistuinharjoittelun vaikutusta, kuinka tämä vaikuttaa, nyt seurataan. Koska nämä ovat käytännössä olleet sitä perusrutiinitavaraa siellä, nyt seurataan, miten tämän vaikutus tulee tapahtumaan. Samoin käräjäoikeusverkoston osalta tähän täytyy kiinnittää tulevana vuosina entistä enemmän huomiota. — Kiitoksia.

14.47 Anna-Maja Henriksson r: Arvoisa puhemies! On hyvä, että ministeri nyt miettii, millä tavalla sakon muuntorangaistusasian voisi hoitaa, mutta huvittavaahan tietenkin on se, että viime kaudella, kun viimeksi saatiin tämä asia hoidettua ja kun myös kokoomus oli hallituksessa, se saatiin hoidettua, ja tässä varsinkin kokoomuslaiset edustajat olivat peräänkuuluttaneet tätä uudistusta, ja sitten kuitenkin tämä hallitus, jossa kokoomuksella on nyt valtiovarainministerin salkku ja oikeusministerin salkku, peruu sen koko paketin ja myös rahat. Se on minusta aika huvittavaa, ja sen takia mielestäni tämä on aiheellinen ja perusteltu kysymys esittää juuri nyt teille, koska juuri teidän ryhmänne ja myös muutama perussuomalainen olivat viime hallituskaudella hyvin ärhäkkäästi peräänkuuluttamassa tätä. Nyt näette, että kun on valta ja vastuu, niin silloin pitää myös osata vastata kysymyksiin ja näyttää, että tulosta syntyy.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.